

Regeringens proposition

1979/80: 171

om nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1981 m. m.;

beslutad den 10 april 1980

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARIN SÖDER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begärs medel för att betala Sveriges andel av kostnaderna för den verksamhet, som finansieras över det nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1981. Den allmänna budgeten omfattar inte det nordiska kultursamarbetet för vilket en särskild budget finns.

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-04-10

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Mundebo, Wikström, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Söder

Proposition om nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1981 m. m.

I prop. 1979/80: 100 (bil. 14 s. 33) har regeringen föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till *Nordiska ministerrådets allmänna budget* för budgetåret 1980/81 beräkna ett förslagsanslag av 31 775 000 kr. Jag anhåller nu om att få ta upp denna fråga.

1 Inledning

Det nordiska ministerrådet inrättades år 1971 genom en revision av den år 1962 ingångna samarbetsöverenskommelsen mellan de nordiska länderna (Helsingfors-avtalet). Den 12 april 1973 ingicks ett avtal mellan de nordiska länderna om upprättande av det nordiska ministerrådets sekretariat i Oslo. Upprättandet av ministerrådssekretariatet godkändes för Sveriges del av riksdagen den 25 maj 1973 (prop. 1973: 121, UU 1973: 13, rskr 1973: 245). Verksamheten vid sekretariatet inleddes den 1 juli 1973.

I samband med upprättandet av sekretariatet skapades en budget för den del av ministerrådets verksamhet som administreras av sekretariatet. Denna budget, nordiska ministerrådets allmänna budget, omfattar inte det nordiska kultursamarbetet, för vilket ministerrådet i sammansättningen kultur- och undervisningsministrarna fastställer en särskild budget. Den omfattar inte heller de gemensamma nordiska biståndsprojekt i u-länder som finansieras över de nordiska ländernas biståndsbudgetar och inte heller samarbetet genom Nordiska investeringsbanken som upptas under den sjunde huvudtiteln.

Fr. o. m. år 1975 omfattar ministerrådets allmänna budget ett kalenderår. Medel för verksamheten under år 1980 anvisades av riksdagen den 18 maj 1979 (prop. 1978/79: 206, UU 1978/79: 32, rskr 1978/79: 349).

Enligt reglemente för nordiska ministerrådets budget (allmänna budget

och kulturbudget), beslutat av nordiska ministerrådet den 18 februari 1979 (samarbetsministrarna) och den 15 januari 1979 (kultur- och undervisningsministrarna), fastställer ministerrådet budgeten i mars under förbehåll av de nationella parlamentens godkännande. Reglementet gäller från den 1 januari 1979.

Den 26 mars 1980 fastställde nordiska ministerrådet den allmänna budgeten för år 1981. Dessförinnan hade överläggningar om budgetens omfattning och om prioriteringar hållits mellan ministerrådet i sammansättningen samarbetsministrarna och Nordiska rådets budgetkommitté.

Den budgetprocedur ministerrådet har fastställt innebär för svensk del bl. a. att förslag inte kan föreläggas riksdagen inom den tid under vilken propositioner normalt ska lämnas till riksdagen. Motsvarande gäller för budgeten för det nordiska kultursamarbetet.

I det följande redogör jag närmare för ministerrådets förslag till allmän budget för år 1981 och vissa frågor som ansluter till det.

Chefen för utbildningsdepartementet har tidigare denna dag anmält frågan om det nordiska ministerrådets kulturbudget för år 1981 (prop. 1979/80: 157).

En sammanfattning av det nordiska samarbetet under år 1979 inom ministerrådets verksamhetsområde torde få fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*. En mera utförlig redogörelse har lämnats i den berättelse rörande det nordiska samarbetet som ministerrådet har överlämnat till Nordiska rådet.

2 Ministerrådets budget för år 1981 m. m.

Ministerrådet har den 26 mars 1980 enats om en budget för år 1981 på 111,9 milj. norska kronor vilket är en ökning i förhållande till år 1980 på ca. 18,5 milj. norska kr. Av utgifterna avses en del täckas genom ministerrådets inkomster under år 1981 av räntor och avgifter som de anställda vid ministerrådssekretariatet har att erlagga i stället för norsk inkomstskatt. Kostnaderna för nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg förskottas av ministerrådet och fördelas året efter på medlemsländerna i förhållande till andelen utnyttjade elevplatser. På liknande sätt betalas kostnaderna för ett projekt rörande njurtransplantation av sjukvårdshuvudmännen i respektive land i förhållande till utnyttjandet. Sammanlagt beräknas dessa intäkter till 9,4 milj. norska kr. Återstoden 102,5 milj. norska kr. avses bli täckt genom bidrag från de nordiska länderna.

Av utgifterna gäller 16,6 milj. norska kr. medel för administration, 54,0 milj. norska kronor medel för institutioner och 41,3 milj. norska kronor medel för projekt.

†1 Riksdagen 1979/80. 1 saml. Nr 171

2.1 Administration

De medel som upptagits för administration avser främst kostnaderna för ministerrådssekretariatet i Oslo. Dessa kostnader beräknas öka från sammanlagt 12,3 milj. norska kr. till sammanlagt 13,7 milj. norska kr. Ökningen beror främst på beräknade löneökningar för personalen och andra kostnadshöjningar. Dessutom avses personalen utökas med en konsulent och en sekreterare. Sekretariatets personal uppgår därmed till sammanlagt 42 personer.

I administrationsbudgeten har också beräknats 650 000 norska kr. för en stipendieordning för nordiskt tjänstemannautbyte. Härigenom kan ett begränsat antal tjänstemän ges möjlighet att under högst ett år tjänstgöra i ett annat nordiskt lands förvaltning.

Ett arbete bedrivs med syfte att harmonisera de skilda ekonomiförvaltningsreglementen som gäller vid sekretariaten. Ett utkast till reglemente för verksamhet finansierad under såväl den allmänna budgeten som kulturbudgeten har sänts till de nordiska statliga revisionsorganen för utlåtande.

2.2 Institutioner

Medel för institutioner har tagits upp med sammanlagt 54,0 milj. norska kr. mot ca 45,0 milj. norska kr. år 1980. Innan ministerrådets budget skapades, finansierades de flesta gemensamma nordiska institutionerna direkt genom nationella bidrag i olika former. Ett par institutioner infördes på ministerrådets budget under de första åren. År 1975 uppdrog ministerrådet åt sekretariatet att utreda frågan om införande av flera institutioner på ministerrådets allmänna budget. Härigenom skulle större överskådlighet av samarbetet uppnås, liksom ökade möjligheter till samordning, prioritering och rationalisering. En sådan ordning har redan genomförts på kulturområdet. Frågan om införande av ytterligare institutioner på budgeten utreds vidare.

Medlen till institutioner fördelar sig på följande sätt uttryckt i tusen norska kr. Jag anger också kostnader för år 1980.

	1980	1981
Nordiska statistiska sekretariatet	1 185	1 220
Nordiska läkemedelsnämnden	1 015	1 287
Nordiska hälsovårdshögskolan	6 070	7 072
Nordiska institutet för odontologisk materialprovning	5 244	5 661
Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning	-	952
Nordiska nämnden för handikappfrågor	-	886
Nordiska industrifonden	20 470	21 617
Nordtest	2 177	4 921
Nordiska kommittén för byggbestämmelser	420	529

NordREFO	-	1 295
Nordiska genbanken för jordbruks- och trädgårdsväxter	2 133	2 162
Samarbetsnämnden för nordisk skogsforskning	1 276	1 633
Nordiska skogsarbetsstudiers råd	2 331	2 457
Reserv för institutioner	2 700	2 260
Summa	45 021	53 952

Nordiska nämnden för handikappfrågor och NordREFO (Nordiska arbetsgruppen för regionalpolitisk forskning), vars verksamhet tidigare finansierats över projektbudgeten, har ombildats till institutioner med verkan från 1 januari 1980. NordREFO har placerats i Oslo och Nordiska nämnden för handikappfrågor i Stockholm. Vidare har beslut fattats om inrättandet av det Nordiska ekonomiska forskningsrådet, som kommer att inleda sin verksamhet under hösten 1980. Forskningsrådet kommer att bestå av tre ledamöter från varje nordiskt land. Dess sekreterare placeras vid ministerrädssekretariatet i Oslo. I avvaktan på att forskningsrådet skall framlägga sitt budgetförslag har medel för denna institutions verksamhet tillförts reserven för institutioner. Antalet institutioner på ministerrådets allmänna budget kommer därmed att uppgå till fjorton.

Genom den successiva utbyggnaden av den nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg skapas en nordisk institution med en ambitionsnivå motsvarande den vid existerande Schools of Public Health i länder med längre tradition i specialutbildning av social- och hälsovårdspersonal. I budgeten för 1981 föreslås skolan få en fjärde professur med inriktning på miljömedicin samt två assistenttjänster.

Nordiska fonden för teknologi och industriell utveckling (Nordiska industrifonden) har till uppgift att främja tekniskt forsknings- och utvecklingsarbete med industriell inriktning av gemensamt intresse för två eller flera nordiska länder. Fonden lägger stor vikt vid att stimulera teknologiskt samarbete mellan nordiska industriföretag. Den inriktar sin verksamhet på att stödja dels tekniska utvecklingsprojekt som genomförs i samarbete mellan nordiska industriföretag, dels bransch- eller teknikinriktade projekt som avser att lösa problem av central betydelse för vissa industrisektorer. Utöver den industriellt inriktade verksamheten ansvarar fonden för forsknings- och utvecklingsarbete inom de sektorer på energiområdet där nordisk samverkan ej tillvaratas av andra organ. Efterfrågan på fondens medel är stor. För att förstärka fondens resurser beräknas ökade medel för fonden i 1981 års budget.

Nordtest är ett samnordiskt organ inom provningsområdet. Dess verksamhet är av central betydelse för strävandena att undanröja tekniska handelshinder i Norden och bidrar genom sin verksamhet till att förverkliga tanken på Norden som en hemmamarknad. Medel till Nordtests verksamhet har hittills utbetalats från den nordiska industrifonden. Nordtests

verksamhet breddas nu från att ha varit enbart industriellt inriktad till att även omfatta bl. a. arbetsmiljö- och konsumentområdena. Nordtests verksamhet kommer därför fr. o. m. år 1981 att helt finansieras direkt från den allmänna budgeten. Ett program för Nordtests verksamhet i ett längre perspektiv skall sändas på remiss till berörda ämbetsmannakommittéer. Nordtests verksamhet har prioriterats i 1981 års budget.

2.3 Projekt

Beträffande projektmedel har ämbetsmannakommittéerna inkommit med ansökningar om sammanlagt ca 48.7 milj. norska kr. Det belopp ministerrådet har enats om, 41,3 milj. norska kr. är 8 milj. kr. högre än år 1980. Den genomsnittliga prisökningen mellan år 1980 och år 1981 har beräknats till ca 8 %.

Medlen är avsedda för såväl fortsättning av pågående projekt som igångsättning av nya projekt under år 1981. Samtidigt med budgeten fastställer ministerrådet indikativa ramar för de olika områdena. Med ledning av dessa skall ämbetsmannakommittéerna utarbeta ansökningar för de konkreta projekten. För huvuddelen av dessa beviljar ministerrådet medel strax före budgetårets början.

Enligt beslut av ministerrådet kan ämbetsmannakommittéerna planera sin verksamhet för belopp motsvarande 90 % av de fastställda ramarna. De återstående 10 % av ramarna skall möjliggöra omprioriteringar mellan sektorerna. Ramen för konkreta åtgärder på regionalpolitikens område får dock disponeras till 100 %.

En reserv på 2 milj. norska kr. har avsatts för projekt som kan bli aktuella senare under 1981.

För år 1980 och år 1981 har ministerrådet fastställt följande indikativa ramar uttryckta i tusen norska kr. Jag anger i båda fallen kostnader i 1980 års prisnivå.

	1980	1981
Allmänna utredningar	—	700
Socialpolitik	1 800	2 000
Arbetsmarknad	2 600	2 800
Arbetsmiljö	2 600	2 700
Miljövård	2 200	2 300
Jämställdhet mellan män och kvinnor	600	750
Handelspolitik	650	620
Industri- och energipolitik	—	850
Säkerhetsforskning inom energiproduktionsområdet		
— allmänt	4 400	4 500
— miljö	—	2 000
Byggsektorn	2 000	1 400
Nordiska träskyddsrådet	—	320
Regionalpolitik generellt	2 000	2 400
Regionalpolitik Nordkalotten	800	1 060
Samefrågor	—	250
Regionalpolitik — konkreta frågor	—	3 500

Jordbruksfrågor	—	1 500
Konsumentfrågor	2 400	2 600
Samfärdsel	2 400	2 400
Trafiksäkerhet	700	900
Turism	700	750
Summa	25 850	36 300
Prisökning	2 650	3 000
Allmän reserv	4 800	2 000
Summa	33 300	41 300

Fr. o. m. år 1981 har jordbruksfrågor tilldelats en indikativ ram i projektbudgeten. Mot bakgrund av det regionalpolitiska handlingsprogrammet har regionalpolitiken givits ökade resurser. Det nordiska jämställdhetsarbetet får en organisatorisk förstärkning genom ökade personella insatser från ministerrådssekretariatets sida. Industri- och energisamarbetet omfattar bl. a. en utredning om en gemensam nordisk kolhamn samt en utredning rörande möjligheterna till nordiskt samarbete på Nordkalotten om utnyttjandet av eventuella olje- och gasförekomster utanför Nordnorges kust. Ett nytt projekt rörande säkerhetsforskning inom energiproduktionsområdet inleds fr. o. m. år 1981. De två sektorerna under detta projekt, den allmänna delen och miljödelen, hör intimt samman. Den slutliga medelsfördelningen mellan dem kommer att avgöras i samband med ministerrådets behandling av de konkreta disponeringsförslagen.

3 Föredragandens överväganden

De nordiska länderna har länge haft ett nära samarbete, som främjats av en likartad samhällsutveckling. Sammanhållningen har blivit en självklarhet i Norden. Samarbetet sträcker sig över nästan alla samhällslivets områden och stöds av samtliga politiska partier. De nordiska parlamentariernas aktiva deltagande i detta samarbete är av stor vikt. Genom förslag och rekommendationer till regeringarna och ministerrådet utövar de sitt inflytande på samarbetet och dess inriktning. Genom deras engagemang i detta arbete har det nordiska samarbetet en fast bas i alla de nationella parlamenten. Den årliga sessionen och gemensamma regelbundet återkommande möten erbjuder regeringsrepresentanter och parlamentariker nytiga tillfällen till samråd.

De nordiska kontakterna genom folkrörelserna och Föreningarna Nordens verksamhet har väsentligt bidragit till att stärka allmänhetens känsla av nordisk samhörighet. Jag anser det viktigt att allmänheten hålls underbyggd om det nordiska samarbetets syften och praktiska resultat genom en effektiv information. Det är en angelägen gemensam uppgift för ministerråd och parlamentariker.

Kontakterna med arbetsmarknadens parter är av stort värde. Därigenom får de nordiska regeringarna värdefulla synpunkter och uppslag i olika

samarbetsfrågor. Möten mellan de ansvariga ministrarna och parterna har hittills varit vanligast inom områdena arbetsmarknad, industripolitik, arbetsmiljö och socialpolitik.

De ekonomiska problemen i världen och den allt hårdare konkurrensen på världsmarknaden har ytterligare understrukt behovet av samråd och samverkan de nordiska länderna emellan. De ekonomiska frågorna i vidsträckt bemärkelse har den senaste tiden dominerat även den nordiska debatten.

I diskussionerna om det nordiska samarbetets fortsatta utveckling har från såväl regerings- som parlamentarikerhåll betonats vikten av att fördjupa samarbetet på de ekonomiska, energipolitiska och industriella områdena.

I samband med Nordiska rådets session i mars 1980 i Reykjavik diskuterade de nordiska ländernas statsministrar de globala energiproblemen och effekterna på de nordiska länderna. De nordiska ländernas energiministrar fick i uppdrag att studera möjligheterna till ett utvidgat samarbete på detta område.

De nordiska ländernas finansministrar överlämnade till Nordiska rådet i december 1979 en rapport om nordiskt ekonomiskt-politiskt samarbete. Finansministrarna pekade bl. a. på de nordiska ländernas internationella beroende och det intresse länderna har av en god internationell ekonomisk tillväxt. Frågan har därmed aktualiserats om ytterligare ansträngningar kan göras för att föra ut de nordiska ländernas synpunkter i olika fora för internationellt samarbete. Finansministrarna beslutade även inrätta ett nordiskt ekonomiskt forskningsråd med syfte bl. a. att analysera de ekonomiska problem som kommer att möta våra länder under 1980-talet. Sådana undersökningar bör förbättra underlaget för politiska beslut om en vidare utveckling av det ekonomiska samarbetet.

Rapporten understryker den vikt den nordiska hemmamarknaden har haft för den industriella utvecklingen. Det är angeläget att med denna hemmamarknad som bas underlätta en fortsatt utbyggnad av det industriella samarbetet. Nordtest och Nordiska kommittén för byggbestämmelser utför tillsammans med de nordiska standardiseringsorganen ett värdefullt arbete med att undanröja tekniska handelshinder. Ministerrådet kommer att låta utreda möjligheterna att eliminera de hinder som kan finnas i de nordiska ländernas lagstiftning för industriellt samarbete. Ministerrådet kommer också att fortsätta sina ansträngningar att åstadkomma en harmonisering av den rättsliga miljön, i vilken företagen verkar. En vidgad nordisk samhandel och ett ökat nordiskt industriellt samarbete kommer att vara till fördel för vart och ett av de nordiska länderna som i internationella sammanhang alla är små stater.

Till 1980 års session med Nordiska rådet förelåg också rapporten "Valutapolitisk samarbete i Norden". I denna rapport fastslås att det nordiska valutapolitiska samarbetet kan vidgas och fördjupas inom de nu existerande kanalerna.

Automatiseringen inom industrin och den snabba utvecklingen av industrirobotar kommer att få betydande konsekvenser för näringslivet och sysselsättningen. De teknologiska förändringarna ställer stora krav på omställning och förnyelse men skapar samtidigt nya utvecklingsmöjligheter. De nordiska länderna kan ha mycket att vinna på ett samarbete om dessa problem.

Statsministrarnas beslut att i fortsättningen mötas oftare än hittills får ses som en markering av det nordiska samarbetets betydelse och av intresset för en samverkan kring de framtidsfrågor jag har berört i det föregående.

Jag övergår nu till att behandla budgeten för år 1981.

Omfattningen av ministerrådets allmänna budget har vuxit snabbt från 6 milj. norska kr. år 1974 till 93 milj. norska kr. år 1980. Budgeten som har fastställts för år 1981 uppgår till 111,9 milj. norska kr. vilket innebär en ökning med ca 20 % jämfört med budgeten för år 1980.

Den svenska regeringen lägger stor vikt vid den nordiska budgeten som ett instrument för att i gemenskap utföra för de nordiska länderna angelägna uppgifter.

Medlen för administration har i budgeten upptagits till ca 16,6 milj. norska kr. mot 15,1 milj. för år 1980. Ökningen beror främst på personalförstärkning vid ministerrädssekretariatet i Oslo samt väntade löne- och kostnadsökningar.

Härutöver avsätts 650 000 norska kr. för ett stipendiesystem för nordiskt tjänstemannautbyte som inleddes under år 1979. Verksamheten, som har mötts av stort intresse, bör kunna öka kunskapen om andra nordiska länder och det nordiska samarbetets betydelse förutom att ge värdefulla erfarenheter på resp. tjänstemans eget arbetsområde.

Institutionsbudgeten ökar från 45,0 milj. norska kr. till 54,0 milj. norska kr. och utgör den största posten i ministerrådets allmänna budget. Innan ministerrådets budget skapades, finansierades de flesta gemensamma nordiska institutioner direkt genom nationella bidrag i olika former. Genom att föra in sådana institutioner på den allmänna budgeten skapas en större överskådlighet och bättre redovisning av det nordiska samarbetet. Det ger också bättre förutsättningar för en prioritering och samordning av de olika samarbetsområdena samt för rationalisering. En sådan överföring sker också i enlighet med önskemål från Nordiska rådet. Motsvarande åtgärder har redan genomförts inom kulturområdet.

Under år 1979 har två nya institutioner skapats, nämligen NordREFO och Nordiska nämnden för handikappfrågor, vilkas verksamhet tidigare finansierades över projektbudgeten. Anledningen härtill är att dessa organ numera fått en tillräckligt självständig ställning och en verksamhet av mera permanent karaktär för att uppfylla kriterierna för att bli en nordisk institution. Medel har avsatts för att inrätta ett Nordiskt ekonomiskt forskningsråd.

Medel har prioriterats till fortsatt utbyggnad av Nordiska hälsovårdshögskolan. Det industripolitiska samarbetet förstärks genom utökad medelstillförsel till Nordiska industrifonden och Nordtест.

För projektverksamheten under budgetåret har ministerrådet efter överläggningar med Nordiska rådets budgetkommitté beslutat om en totalram om 41,3 milj. norska kr. Det bör påpekas att det under institutionsbudgeten finns medel avsatta för projekt uppgående till ca 10 milj. norska kr. Ministerrådet har för projektverksamheten angivit en reserv på 2 milj. norska kr., vilken är avsedd för nya projekt som aktualiseras under året.

Vidare har medel avsatts för att finansiera vissa gemensamma projekt inom jordbruksområdet över den allmänna budgeten.

På industri- och energiområdena har medel i projektbudgeten avsatts till utredningar om bl. a. en gemensam nordisk kolhamn och om möjligheterna till Nordiskt samarbete på Nordkalotten rörande utnyttjandet av eventuella olje- och gasförekomster utanför Nordnorges kust. De konkreta regionalpolitiska insatserna är av stor betydelse. Detta samarbete har därför prioriterats i 1981 års budget.

Ett 4-årigt kärnsäkerhetsprogram har t. o. m. år 1980 finansierats över den allmänna budgeten. I budgeten för år 1981 har avsatts medel för påbörjande av ett nytt 4-årsprogram rörande de säkerhets- och miljömässiga konsekvenserna av olika energiproduktionsformer.

Det har varit viktigt att i budgetbehandlingen prioritera och välja ut de mest angelägna områdena för att få ett så effektivt utnyttjande av resurserna som möjligt.

Totalt uppgår kostnaden för ministerrådets allmänna budget under år 1981 till 111,9 milj. norska kr. Från detta belopp skall avdrag göras för ministerrådets beräknade inkomster under samma år vilka uppskattas till sammanlagt 9,4 milj. norska kr. Återstoden, som skall täckas med nationella bidrag, omfattar sålunda 102,5 milj. norska kr.

Därutöver har Nordiska industrifonden fått bemyndigande av ministerrådet att utöver beviljade medel för 1981 göra fleråriga åtaganden om högst 11 milj. svenska kr. för år 1982 och 6,6 milj. svenska kr. för år 1983.

Ländernas bidrag till ministerrådets budgetar betalas enligt en fördelningsnyckel grundad på förhållandet mellan ländernas bruttonationalprodukter. I december 1978 fastställde ministerrådet följande fördelning för åren 1980–1982, nämligen Danmark 23,7%, Finland 16,0%, Island 0,9%, Norge 18,0% och Sverige 41,4%. Sveriges andel av de nationella bidragen utgör 42 435 000 norska kr., vilket för år 1981 motsvarar ungefär 36 900 000 svenska kr.

Härtill kommer den svenska andelen av kostnaderna för nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg under år 1980 som har förskottats av ministerrådet. Andelen beräknas efter utnyttjade elevplatser och är ännu inte känd. Jag beräknar därför samma andel som den svenska andelen av ministerrådets budget, dvs. 41,4% av kostnaden som är 5 845 000 norska kr. Detta motsvarar ungefär 2 100 000 svenska kr.

Den svenska andelen av budgeten för år 1981 föreslås således beräknad till 39 000 000 svenska kr., dvs. en ökning med 7 225 000 svenska kr. i förhållande till år 1980

Medlen bör anvisas i statsbudgeten för budgetåret 1980/81. Då nordiska ministerrådets budget avser kalenderåret 1981, kan det svenska bidraget delvis komma att behöva betalas ut efter det svenska budgetårets utgång.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. till *Nordiska ministerrådets allmänna budget* för budgetåret 1980/81 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 39 000 000 kr.
2. bemyndiga regeringen att medge att stöd lämnas av *Nordiska fonden för teknologi och industriell utveckling*, vilket inräknat löpande beslut för Sveriges del innebär åtaganden om högst 3 250 000 kr. under år 1982 och högst 2 375 000 kr. under år 1983.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Sammanfattning av det nordiska samarbetet under år 1979 inom ministerrådets verksamhetsområde.

I det följande lämnas en sammanfattning av den berättelse rörande det nordiska samarbetet som nordiska ministerrådet i december 1979 överlämnade till Nordiska rådet.

I Arbetsmarknad

Många nordiska projekt och rapporter har kunnat utnyttjas såväl nordiskt och nationellt som inom och utanför arbetsmarknadsområdet. Ministerrådets bedömning är därför att samarbetet bör utvecklas vidare.

Det nordiska arbetsmarknadsprogrammets andra etapp antogs i juni 1979.

Ministerrådet igångsatte år 1979 ett omfattande projekt om utvecklings-tendenserna på arbetsmarknaden. Projektets första del belyser vilka omställningskrav de nordiska ländernas ekonomi och arbetsmarknad står inför på mellanlång sikt. Vidare studeras sysselsättningseffekter av ny teknologi och för det tredje värderas förändringar i arbetsmarknadens struktur och funktionssätt. Projektet skall utmynna i en rapport våren 1980.

År 1979 var det 25 år sedan överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad trädde i kraft år 1954. Under året väcktes från finländsk sida förslag om att ajourföra överenskommelsen utgående från önskemål om att stärka individens sociala och ekonomiska trygghet vid flyttning. En särskild arbetsgrupp tillsattes i januari 1980 för att se över 1954 års överenskommelse.

En studie om arbetskraftens och kapitalets rörlighet avslutades under hösten 1979.

En rapport om åtgärder för jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden i Norden lades fram och behandlades av ministerrådets organ under år 1979.

Ett flertal projekt inom arbetsmarknadsservicemrådet avslutades under år 1979.

Under november månad 1979 arrangerades ett kontaktseminarium om nordisk arbetsmarknadsforskning.

En jämförande studie i arbetskraftskostnaderna i de nordiska länderna sattes i gång under året.

Den offentliga sektorns betydelse för sysselsättningen är ett viktigt diskussionstema i Norden. Ett projekt om detta förbereddes under hösten 1979.

Nordiskt samarbete för att bekämpa ungdomsarbetslösheten prioriteras fortfarande mycket högt och insatser har förekommit på flera delområden.

En rapport och en rekommendation om uthyrnings- och entreprenadföretags verksamhet i Norden har behandlats av ministerrådet. Saken har sänts för kännedom, behandling och uppföljning till en rad berörda samsarbetsorgan i Norden. En arbetsgrupp har tillsatts av samsarbetsministrarna för att följa upp rapportens förslag.

På åtskilliga områden har arbetsmarknadsparterna deltagit i samsarbetet under år 1979.

2 Arbetsmiljö

Dokumentation av yrkeshygieniska gränsvärden och den nordiska vidareutbildningen av specialister inom arbetsmedicin och företagshälsovård utgör en central del av samsarbetet om arbetsmiljö.

Samsarbetet mellan arbetarskyddsmyndigheterna har också intensifierats, speciellt vid utarbetandet av skyddsföreskrifter.

Ett viktigt led i arbetsmiljösamsarbetet är den samnordiska dokumentationscentralen för arbetarskyddsföreskrifter (SDA) som i allt högre grad används vid utarbetandet av föreskrifter.

Utvecklingen i alla nordiska länder pekar på att en allt större del av de samlade arbetsmiljöresurserna går till sektorn psykosocial arbetsmedicin. Man har inom ministerrådets organ startat en utredning om hur detta kan följas upp på nordiskt plan.

3 Bistånd till utvecklingsländerna

De nordiska ländernas samsarbete på biståndsområdet bygger på gemensamma erfarenheter. Samsarbetet har vuxit fram som ett naturligt komplement till de enskilda ländernas nationella biståndsprogram.

En nordisk arbetsgrupp har tillsatts för att undersöka det framtida nordiska biståndssamsarbetet. Slutrapporten har behandlats och ministerrådet har tillställt Nordiska rådet ett meddelande till sessionen 1980.

Gemensamt finansierade biståndsprojekt (jordbruk, Kooperation och utbildning) pågår i Kenya, Tanzania och Mocambique.

Betydelsen av det nordiska samrådet i multilaterala frågor ökar. Inför de flesta avgöranden och framträdanden i de multilaterala biståndsorganen äger någon form av nordisk samråd rum.

4 Byggsektorn

Det nuvarande handlingsprogrammet för nordiskt samarbete inom byggsektorn fastställdes av ministerrådet i maj 1977.

Enligt handlingsprogrammet skall samarbetet för en ökad integration av de nordiska byggmarknaderna fortsätta. Samarbetet har utvidgats att omfatta de politiska målsättningarna inom bygglagstiftningen. Vidare prioriteras energisamarbetet, stärkt nordisk medverkan i det internationella byggsamarbetet samt utvidgat samarbetet mellan byggföretag i två eller flera länder vid byggelexport utom Norden.

Man försöker även nå fram till en gemensam nordisk totalsyn på bevarande och förändring av existerande bebyggelse.

Av nya projekt under år 1979 kan nämnas ett samarbetsprojekt rörande bostadssubventioner och bostadskostnader i Norden samt ett annat bostadspolitiskt projekt om socialt bostadsbygge och bostadsdemokrati.

Inom energiområdet eller i nära anslutning till det pågår flera projekt. NKB, Nordiska kommittén för byggbestämmelser, har gjort ett nytt program för energiekonomiskt samarbete. Ett av ministerrådet initierat samarbetsprojekt som rör informationsutbyte om energibesparing inom befintlig bebyggelse har utmynnat i två rapporter.

5 Handels- samt finans- och valutapolitiska frågor

Utvecklingen i de nordiska ländernas ekonomier i stort liksom i den nordiska samhandeln har under de senaste åren präglats av den internationella ekonomiska situationen. De vikande konjunkturtendenserna och de strukturomvandlingar som pågått och pågår har i olika grad medfört svårigheter för samtliga nordiska länder.

Fortsatta täta kontakter mellan de nordiska administrationerna på det handels-, finans- och valutapolitiska området spelar en betydelsefull roll för att diskutera aktuella frågor samt för att samordna gemensamma nordiska ställningstaganden i internationella sammanhang.

I februari 1979 beslöt de nordiska stats- och finansministrarna att inrätta ett nordiskt ekonomiskt forskningsråd. Verksamheten beräknas kunna påbörjas under år 1980.

De nordiska länderna har fortsättningsvis hållit nära kontakt på en rad centrala handelspolitiska områden som under året aktualiserats i olika internationella organisationer. Ministerrådet lägger vikt vid att samarbetet om lösningar av praktiska problem på främst handelns område mellan EG och EFTA fortsätter.

Genom NORDIPRO (samarbetsorgan för de nordiska ländernas handelsprocedurkommittéer) har man speciellt inriktat arbetet på att utveckla framtida procedurer som inte fordrar användning av dokument.

6 Industri- och energifrågor

Ministerrådet är av den uppfattningen att det energipolitiska samarbetet, inte minst på längre sikt, kan ha en stimulerande inverkan på det industripolitiska samarbetet. Mot bakgrund härav behandlas det industripolitiska samarbetet i anknytning till det energipolitiska samarbetet. När det gäller det energipolitiska samarbetet vill man peka på att Nordiska industrifonden sedan år 1976, efter beslut i ministerrådet, har haft ansvaret för det fortsatta nordiska samarbetet inom de sektorer av energi-FOU (forskning och utveckling) området där nordiskt samarbete inte tillvaratas av andra organ.

Ett fyraårigt kärnsäkerhetsprogram inleddes år 1977 inom Nordiska kontaktorganet för atomenergi. Samarbetet på kärnsäkerhetsområdet omfattar en rad betydelsefulla projekt inom kvalitetskontroll, kontrollrumsutformning, avfallsfrågor och radioekologi.

Vidare har ministerrådet tagit initiativ till en utredning om frågan om gemensam nordisk kolimport, därvid eventuellt en gemensam imporhamn för de nordiska länderna. En rapport kommer att framläggas om detta före utgången av år 1980.

I ministerrådet diskuteras regelbundet aktuella industripolitiska frågor både med anknytning till de nordiska länderna och i förhållande till utomnordiska länder. Mot bakgrund härav igångsattes år 1978 ett gemensamt nordiskt forskningsprojekt beträffande små och medelstora företag och under år 1979 en utredning om de industripolitiska aspekterna på Nordsatprojektet.

Arbetet inom Nordiska industrifonden och Nordtest har förts vidare under år 1979. Från och med år 1979 har fonden, efter beslut i ministerrådet, överförts som institution på ministerrådets allmänna budget. Fonden skall under år 1980 tillföras ett belopp på 20,4 miljoner Nkr till såväl industri- som energisamarbetsprojekt. Nordiska industrifonden är ett viktigt instrument av betydelse för nordiskt samarbete om konkreta forsknings- och utvecklingsprojekt inom industri- och energiområdet.

Mot bakgrund av rapporten "Nordisk råvaru- och resursutredning – en precisering av några samarbetsmöjligheter" (NU A 1977: 14) har ministerrådet tagit initiativ till en utredning beträffande nordiskt samarbete om projektexport. Denna utredning har som syfte att belysa intresset och behovet för nordiskt projektexportsamarbete, informations- och finansieringsproblem i anknytning till projektexport, samt hur nordiskt projektexportsamarbete i så fall kan organiseras. Detta utredningsarbete kommer att avslutas under våren 1980.

Nordiska ministerrådet har också beslutat utreda möjligheterna till ett industriellt samarbete på Nordkalotten, baserat på eventuella olje- och gasfyndigheter utanför Nordnorges kust.

Bilaterala överläggningar har ägt rum mellan Norge och Sverige om olika former av olje- och industrisamarbete. Norska oljeleveranser till övriga nordiska länder har också diskuterats.

7 Jord- och skogsbruk

Nordiskt samarbete på jordbruksområdet, inklusive skogsbruk och veterinärmedicin, sker inom en mängd organ. Tre av dessa är institutioner som finansieras över ministerrådets allmänna budget: Nordiska genbanken för jordbruks- och trädgårdsväxter som upprättades den 1 januari 1979, Samarbetsnämnden för nordisk skogsforskning (SNS) och Nordiska skogsarbetsstudiers råd (NSR). De två sistnämnda infördes på ministerrådets budget år 1978.

I februari 1979 beslöt ministerrådet upprätta Nordiska ämbetsmannakommittén för jord- och skogsbruksfrågor (NÄJS). Den nya ämbetsmannakommittén har i begynnelsefasen arbetat med koordinering av samarbetet mellan de olika organen. Man strävar efter att få en bättre styrning av hela sektorn, inklusive utbildning, forskning och praktiskt arbete.

8 Jämställdhet

På jämställdhetsområdet har det under år 1979 skett en ökning i projektverksamheten. En utredning beträffande perioden runt graviditet, födelse och barnets första levnadsår som gäller såväl föräldrar som barn har slutförts under år 1979.

Ministerrådet har gett finansiellt bistånd till en TV-film om förhållandet far-barn. Vidare har ett seminarium om jämställdhet i bostads- och samhällsplanering arrangerats. En utredning "Äktenskap och försörjning" har följts upp bl. a. med ett seminarium. Jämställdhetsfrågor griper in i många samarbetssektorer och projekt av betydelse för jämställdheten har därför genomförts också inom andra sektorer.

I november 1979 hölls ett möte med representanter för arbetsmarknadens parter, nationella jämställdhetsorganisationer och Nordiska rådet. Vid mötet framkom en rad idéer och synpunkter som kommer att vara en viktig bas för det framtida jämställdhetssamarbetet.

9 Konsumentfrågor

De för konsumentpolitiken ansvariga ministrarna sammanträdde för första gången som Nordiskt ministerråd i mars 1979. Ministerrådet dryftade bl. a. produktsäkerhetsfrågor. Ministerrådet fann det angeläget att det i alla

nordiska länder inrättas system för inrapportering av olycksfall som underlag för olycksfallsförebyggande arbete.

I det löpande samarbetet har bl. a. behandlats olika aspekter på konsumentskydd för barn. Barnet i konsumtionssamhället var temat vid ett nordiskt seminarium i april 1979.

Under året beslöts att utsträcka det konsumentpolitiska samarbetet till att gälla även konsumenträttsliga frågor. En av de första arbetsuppgifterna gäller resebyrålagstiftning och sällskapsresor.

Också andra konsumentproblem på tjänsteområdet har diskuterats främst i samband med service och reparationer. Om service och reparationer finns flera projektförslag för 1980.

10 Kultur

Det är flera centrala områden inom kulturavtalet som varit aktuella under år 1979. Störst intresse tilldrog sig slutomgången av arbetet med utredningen om nordisk radio och television via satellit. Fyra omfattande expertrapporter och ett par forskarrapporter har färdigställts under året. Huvudrapporten överlämnades till ministerrådet i oktober och sändes i november på remiss till inemot 400 myndigheter och organisationer i Norden.

Språkets centrala roll i det nordiska samarbetet har belysts i ett flertal olika projekt. Ministerrådet har fattat beslut om att från mitten av nästa år inrätta ett nordiskt språk- och informationscentrum i Helsingfors.

En annan central del av utbildningssamarbetet är frågan om utbildning och arbetslöshet.

Sedan de nordiska statsministrarna i slutet av år 1978 uttalade sig för ett utbyggt nordiskt forskningssamarbete har intresset för detta på olika sätt ökat. En speciell ämbetsmannagrupp har tillsammans med de båda ministerrådssekreterierna arbetat med de tankar och önskemål som låg i statsministeruttalandet. Ämbetsmannagruppens rapport ingår som bilaga till ministerrådets berättelse.

Under året har ett ministerrådsbeslut om forskarstipendier och forskarsymposier genomförts och det har visat sig att intresset för dessa båda nya samarbetsformer är mycket stort. De första nordiska forskarstipendiaterna fick redan hösten 1979 möjlighet att fördjupa sin forskning vid en forskningsinstitution i ett annat nordiskt land.

I berättelsen till Nordiska rådets 27:e session redovisade ministerrådet det beslut, som fattats bl. a. mot bakgrund av önskemål från kulturutskottets sida, om en värdering av kultursamarbetet 1972–1978 (jfr yttrande nr 5/1979). Arbetet genomfördes under år 1979.

Utredningsrapporten överlämnades till ministerrådet i november 1979 och ingår i ministerrådets berättelse som särskild bilaga.

En sammanfattande värdering hos många bedömare är att verksamheten väl motsvarar kulturavtalets syften och att organisationen har en beredskap att fånga upp initiativ och att snabbt sätta igång och genomföra utredningar.

11 Lagstiftning

Nordiskt lagstiftningssamarbete har bedrivits under lång tid och är ett viktigt led i den vidare samverkan mellan de nordiska länderna.

Betydelsen av det nordiska lagstiftningssamarbetet har ökat i takt med den allt större rörligheten över gränserna i Norden. En annan omständighet som har gjort det nordiska samarbetet allt viktigare är det omfattande arbetet i lagstiftningsfrågor i olika internationella organ.

Under den senaste tiden har man försökt att i viss mån förnya formerna för samarbetet. De övergripande diskussionerna äger liksom tidigare rum vid återkommande möten med nordiska ämbetsmannakommittén för lagstiftningsfrågor. I dessa möten deltar chefstjänstemän från de olika justitiedepartementen. Härutöver sker emellertid sedan någon tid en närmare genomgång av de olika ländernas lagstiftningsprogram vid sammankomster mellan rättscheferna i departementen. Antalet löpande kontakter i skilda lagstiftningsprojekt har också ökat. Frågor rörande det nordiska lagstiftningsprogrammet och samarbetets framtida inriktning diskuteras fortlöpande mellan de nordiska justitieministrarna och juridiska utskottet.

12 Miljövård

Miljövårdssamarbetet omfattar frågor som rör skydd och vård av den yttre miljön.

Ministerrådet antog i april 1978 ett handlingsprogram för nordiskt samarbete på miljövårdsområdet för femårsperioden 1978–1982.

Under årets lopp har projektverksamhet bedrivits på delområdena luftförorening, vatten- och havsförorening, trafikbuller, industribuller, avfall och återanvändning, produktkontroll, naturvård och friluftsliv, naturresursräkenskap, ekologisk planering, miljövårdsforskning och miljödata. 1980 kommer verksamheten att fortsätta på samma delområden.

På delområdena kan följande projekt särskilt nämnas.

Ett projekt som syftar till att samordna undersökningarna av föroreningssituationen i Skagerack och Kattegatt kommer att avslutas år 1980.

År 1979 igångsattes projektverksamhet på ett nytt delområde, vatten- och avloppssektorn (VA-sektorn).

Ett projekt som gäller övervakningsystem för luftföroreningar fortsatte under år 1979. Syftet är att genom en samnordisk insats bidra till det

europiska programmet för övervakning av långväga transport av luftföroreningar, särskilt problemen med "sur nederbörd".

På basis av Nordiska rådets rekommendationer nr 8/1978 och 9/1979 har en nordisk kontaktgrupp för forskning om skydd av ozonlagret tillsatts.

Nordiskt samarbete på bullerområdet har aktualiserats bl. a. av Nordiska rådets rekommendation nr 11/1974 om begränsning av trafikbuller. År 1980 avslutas en studie om effekter av bullerreducerande åtgärder.

Arbetet med ett nordiskt program för återvinning av avfall beräknas bli avslutat under år 1980.

På produktkontrollområdet har under årets lopp två slutrapporter publicerats: "Normer för produkttillverkning" (NU B 1979: 2) och "Produktrelaterad information hos myndigheterna (sekretess)" (NU B 1979: 9).

Rapporten från projekt "Hotade djur och växter i Norden" (NU A 1978: 9) godkändes år 1979. På grundlag av rapporten har åtta rekommendationer antagits som pålägger ministerrådet och de nationella miljövårdsmyndigheterna att genomföra en rad åtgärder för att skydda hotade djur och plantor.

Man håller också på att kartlägga representativa naturtyper och hotade biotoper i Norden och skall komma fram till förslag om naturskyddsområden under första hälften av år 1980.

Nordforsk har under året utarbetat en utredning med översikt över och analys av de nordiska ländernas forskningsplaner på miljövårdsområdet. Utredningen identifierar framtida nordiska forskningsbehov och projekt av speciellt intresse för miljövårdsmyndigheterna.

Vidare påbörjades ett samarbete kring frågan om miljö kvalitetsövervakning i Norden, där de nordiska länderna skall samarbeta om planering av nationella miljöövervakningsprogram (för vatten, luft, mark, organismer) samt att företa en systematisk genomgång av nordiska samarbetsmöjligheter i ett operativt miljöövervakningsprogram. Projektet beräknas bli avslutat under år 1980.

13 Multinationella företag

Ministerrådet fastställde i december 1975 mandatet för en nordisk utredning om de multinationella företagens roll i de nordiska ländernas ekonomi. Utredningen har koncentrerat sitt arbete till att kartlägga och beskriva juridiska förhållanden samt omfattningen och utbredningen av de multinationella företagen i de nordiska länderna. Denna avgränsning får delvis även ses mot bakgrund av att annat utredningsarbete pågår inom Norden. Det finns enligt ministerrådet skäl att avvakta de metodiska erfarenheterna från dessa utredningar, innan några vidare nordiska studier planeras just på dessa områden.

Vidare har ett samarbete etablerats på nordisk basis vid förhandlingar i internationella fora – främst OECD – angående deklARATIONER och riktlinjer för multinationella företag och internationella investeringar.

Utredningen ingår som bilaga till ministerrådets meddelande.

14 Nordiska investeringsbanken

Från bankens start i augusti 1976 fram till den 31 augusti 1979 har sammanlagt 36 lån på totalt 255,7 milj. SDR (Special Drawing Rights) beviljats. Av bankens totala utlåning fördelade sig två tredjedelar på sektorerna utbyggnad av råvaruresurser och traditionell basindustri samt energi. I fråga om antal lån dominerade investeringar i strukturanpassning och expansion.

Under årets första månader introducerade banken sig på nya kapitalmarknader med två lån i SDR och med obligationslån i svenska kronor samt finska mark. Bankens totala långfristiga upplåning under perioden ökade med ett belopp motsvarande 59 milj. SDR.

För banken uppgick räntenettot under perioden till 6,3 milj. SDR i jämförelse med 4,4 milj. SDR under motsvarande period 1978.

I procent av nettoöverskottet utgjorde förvaltningskostnaderna ca 14 % såväl i år som förra året.

Nettoöverskottet var 5,7 milj. SDR jämfört med 3,5 milj. SDR för motsvarande period året innan.

15 Regionalpolitik

Ett nytt regionalpolitiskt handlingsprogram fastställdes år 1979 av Nordiska ministerrådet.

Programmet syftar till att öka ambitionsnivån på detta område och främja konkreta samarbetsprojekt. Bl. a. föreslås särskilda åtgärder för gränstrakter och de mest utsatta regionerna i Norden.

Ett nytt element i samarbetet som i fortsättningen också kan få stor betydelse för olika länder är en procedur för att nordiskt behandla nya nationella regionalpolitiska förslag som kan ha effekter på den regionala utvecklingen i grannländerna.

Vidare har ministerrådet beslutat att Nordiska investeringsbanken kan ge lån till regionalpolitiska projekt.

Forskningsarbetet har inom ramen för arbetsgruppen för regionalpolitisk forskning (NordREFO) i år utmynnat bl. a. i en sammanfattningsrapport om den regionala utvecklingen i Norden.

Fr. o. m. den 1 januari 1980 blir NordREFO nordisk institution.

16 Socialpolitik

De senaste årens strävanden att institutionalisera etablerad nordisk samverkan på det socialpolitiska området har under åren 1978/79 nått längre än tidigare. År 1979 bildades genom sammanslagning nämnden för alkohol- och drogforskning. Ministerrådet har även beslutat att Nordiska läkemedelsnämnden och Nordiska nämnden för handikappfrågor fr. o. m. den 1 januari 1980 blir nordiska institutioner.

Det nordiska socialpolitiska samarbetet är nu inne i en fas där ett flertal större utredningar, som startats de senaste fyra åren, antingen håller på att avslutas eller omsättas i praktisk verksamhet. I slutskedet befinner sig exempelvis översynen av den nordiska konventionen om social trygghet och utredningen om gemensam arbetsmarknad för viss personal inom hälso- och sjukvården m. m. Båda dessa utredningar skall remissbehandlas under år 1980.

Ministerrådet har vidare beslutat verka för att det före den 1 januari 1983 införs ett nordiskt system för märkning av trafikfarliga läkemedel. Nordiska läkemedelsnämnden skall samordna detta arbete.

Nordiska nämnden för handikappfrågor har fått i uppdrag att utarbeta ett förslag till nordiskt system för klassificering och registrering av tekniska hjälpmedel för handikappade.

Av de rådsrekommendationer som blivit föremål för ingåendebehandling under år 1979 kan nämnas dels den som angår jordbruksbefolkningens arbetsmiljö, hälsovård m. m. och dels den om möjligheterna att förebygga uppkomsten av handikapp. I båda dessa fall har rapporter med rekommendationer och förslag överlämnats till ministerrådet. Rapporterna behandlas i de beslutande organen under första hälften av år 1980.

Utvecklingen på det nordiska socialpolitiska området under åren 1978–79 har inneburit att det nordiska samarbetsprogrammet på social- och hälsovårdsområdet, som fastställdes i augusti 1977, i många avseenden förverkligats och en översyn blir nödvändig under de närmaste åren. En sådan översyn, och eventuell revision, förutsätts i samarbetsprogrammet.

17 Transport, kommunikation och trafiksäkerhet

Samarbetet inom transport- och kommunikationsområdet regleras av det nordiska transportavtalet av den 6 november 1972.

Vägforskning är ett samsarbetsområde där lönsamma effekter kan uppnås.

Ett planeringsutskott, i vilket ingår representanter för Nordiska Vägtekniska Förbundet (NVF) samt vägadministrationerna och vägforskningsinstituterna i respektive land har upprättats.

Projektet för nordisk kollektivtrafik (NORDKOLT), som nu har avslu-

tats, redogör för och bedömer utvecklingsmöjligheterna för persontransportssystem, särskilt kollektivtrafik i mindre och medelstora tätorter med sikte på år 2000.

Våren 1979 undertecknades tre avtal rörande inrättandet av en flygförbindelse på sträckningen Tromsö–Kiruna–Uleåborg fr. o. m. den 1 juni 1979.

Färöarnas Landsstyre har inte varit i stånd att avge ett uttalande i frågan om färjeförbindelse mellan Island, Färöarna och det övriga Norden. För närvarande anses det därför inte möjligt att gå vidare med saken.

De betänkanden om Öresundsförbindelserna, som i juni 1978 överlämnades till trafikministrarna i Danmark och Sverige (Betänkning 833 resp SOU 1978: 18), har remissbehandlats i de båda länderna. Den danska lufthamnsutredningens rapport om Köpenhamns lufthamn har också varit på remiss i Danmark. Utredningsmaterialet studeras för närvarande i Danmark och Sverige.

En rapport från den arbetsgrupp som tillsatts för att utreda behovet av en harmonisering av reglerna för transportstöd i Finland, Norge och Sverige väntas föreligga under år 1979.

Nordisk kommitté för transportekonomisk forskning (NKTF) har under verksamhetsåret 1978/79 arrangerat två konferenser, en om godsterminaler/samhällsplanering och en annan om Nordkoltprojektet.

Vid utgången av år 1979 kommer NKTF att publicera en översikt över gods- och persontransportarbetets utveckling fram till 1978 med prognoser för åren 1990 och 2000.

Samarbetet i trafiksäkerhetsfrågor sker genom Nordiska Trafiksäkerhetsrådet (NTR) och påverkar de nordiska ländernas nationella vägtrafiklagstiftning och forskningsstrategi för trafiksäkerhet.

Utgående från Nordiska rådets rekommendation 11/1977 och från NKT:s kartläggning på området hölls en konferens om barns säkerhet i trafiken i juni 1979. NTR har igångsatt forskningsprojekt kring barns trafiksäkerhet.

Under år 1980 kommer NTR att börja studera eftereffekter av alkohol på förarens beteende i kritiska trafiksituationer, samt kartlägga åldringars beteende i kritiska trafiksituationer.

18 Turism

Ministerrådets program för nordiskt samarbete på turistområdet antogs i juni 1978 och i enlighet med det upprättades ett turistutskott.

Två projekt avslutades under år 1979. Det ena gäller ledarutbildning i hotell- och restaurangfacket (rekommendation nr 13/1974) och det andra spridning av semestrar och kapacitetsutnyttjande vid turistanläggningar i Norden. Institutet för företagsledning i Sverige har åtagit sig att genomföra

kurser rörande chefsutbildning i samråd med övriga nordiska länder.

Ett projekt om turismens effekter på ekonomi och sysselsättning och ett projekt om gemensam nordisk booking-organisation väntas bli avslutade under år 1980. Det förra projektet fördjupar vissa aspekter i den nordiska modellen för konsekvensanalyser som behandlats vid ett seminarium på Gotland år 1978. Ett projekt med anknytning till denna modell kommer att sättas i gång år 1980. Man skall undersöka vilka tolerans- och kapacitetsgränser naturen samt den sociala och strukturella miljön har när det gäller ett ökat reseliv. Projektet rörande booking-organisationen syftar till att göra det lättare för turister att skaffa sig nödvändig information om olika alternativ för semesterresor och rekreation.

Under de närmaste åren efter 1980 planerar turistutskottet att revidera handboken "Reseliv i Norden". Vidare kommer bl. a. frågan om billigare internordiska flygpriser och mer liberala charterregler att tas upp.

19 Finansiering av det nordiska samarbetet

De nationella bidragen till nordiskt samarbete under ministerrådet går genom fyra finansieringskanaler. Nettobidragen framgår av nedanstående tabell (alla tal i löpande priser):

	Räkenskap 1978	Budget 1979	Budget 1980
Ministerrådets allmänna budget	46 684 000 Nkr.	71 600 000 Nkr.	84 100 000 Nkr.
Nordiska Industrifonden	10 000 000 Skr	—	—
Ministerrådets kulturbudget ¹	66 265 000 Dkr	70 900 000 Dkr	77 625 000 Dkr
Nordiska biståndsprojekt	95 000 000 Skr	111 000 000 Nkr.	—

Nordiska Industrifonden finansieras fr. o. m. år 1979 över Ministerrådets allmänna budget

Ministerrådet har beslutat att fördela kostnaderna mellan de nordiska länderns enligt en nyckel baserad på bruttonationalprodukten:

	Perioden 1977-79	Perioden 1980-82
Danmark	23.4	23.7
Finland	15.8	16.0
Island	0.9	0.9
Norge	17.0	18.0
Sverige	42.9	41.4

¹ Exklusive investeringsutgifter för Nordens hus på Färöarna, vilka medel anvisas särskilt (1978 = 2 milj. Dkr, 1979 = 4 milj. Dkr, 1980 = 3 milj Dkr.)

Ministerrådet har fattat beslut om ett reviderat budgetreglemente för ministerrådets allmänna budget och kulturbudget som gäller fr. o. m. 1 januari 1979.

Utkast till reglemente för ekonomiförvaltningen för verksamhet finansierad inom den allmänna budgeten och kulturbudgeten har sänkts till de nordiska statliga revisionsorganen för utlåtande.

20 Kontakter med Nordiska rådet

Den 13 juni 1979 hölls ett möte mellan ministerrådet och Nordiska rådets presidium. Vid mötet enades man om att som en försöksordning utvidga frågeinstitutet vid Nordiska rådets session på ett sådant sätt att det ges möjlighet för en vald medlem av rådet att ställa muntliga frågor till ministerrådet under sessionen, senast 24 timmar innan plenum behandlar det område där frågan hör hemma. Förutsättningen för detta system är emellertid att det svar en minister avlämnar i regel betraktas som personligt, d. v. s. inte som avgivet på ministerrådets vägnar. Utöver detta har Nordiska ministerrådet och Nordiska rådets presidium i samråd möjlighet att ge en vald medlem tillfälle att, när särskilda skäl föreligger, ställa skriftliga frågor till ministerrådet även om treveckorsfristen har överskridits. – Huvudregeln är emellertid fortfarande att skriftliga frågor skall inkomma senast tre veckor före sessionens börjar.

Vid det ovannämnda mötet uttalade ministerrådet att, såvida det överhuvud taget är möjligt, kommer ministerrådet att avlämna förslag till samarbetsprogram senast tre månader före den session vid vilken programmet skall behandlas.

Beträffande ministerrådets årsberättelse till Nordiska rådet uttalade ministerrådet att man vill eftersträva att ge berättelsen en mer framåtriktad karaktär samt att profilera inledningskapitlet mera.

I mars 1979 hölls ett möte mellan ministerrådet och Nordiska rådets budgetkommitté, varvid man behandlade ministerrådets allmänna budget för år 1980. Mot bakgrund av de kommentarer och förslag som kom fram vid mötet antog ministerrådet den slutliga budgeten senare samma dag.

Den 31 oktober behandlade man frågan om fördelningen av projektmedel inom de i budgeten fastsatta ramarna. Ministerrådet hade även ett möte med Nordiska rådets budgetkommitté den 11 december. Den 3 maj hade ministerrådet möte med Nordiska rådets informationskommitté för att diskutera riktlinjer för den nordiska informationsverksamheten.

Under årets lopp har möten hållits med Nordiska rådets utskott. Ställföreträdarkommittén och Nordiska rådets sekreterarkollegium har hållit tre möten under år 1979 och detsamma gäller sekretariatscheferna.

21 Kontakter med arbetsmarknadens parter

Kontakterna med de nordiska arbetsmarknadsorganisationerna har speciellt koncentrerat sig till samarbetet inom områdena arbetsmarknad, industripolitik, arbetsmiljö och socialpolitik.

Vid utformningen av etapp två av ministerrådets arbetsmarknadsprogram lades stor vikt vid synpunkter från arbetsmarknadens parter.

I samband med Nordiska rådets session i mars 1979 hölls ett möte med arbetsmarknadens parter då man diskuterade arbetsmiljösamarbetet under ministerrådet samt enskilda projekt.

Nordens fackliga samorganisation fick vid ett möte i Nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg information om det socialpolitiska arbetet i ministerrådet. Representanter för NFS deltog vidare under november i ett särskilt kontaktmöte som arrangerades av ministerrådet och där man diskuterade jämställdhetsarbetet och annat av gemensamt intresse.

Som referensgrupp har arbetsmarknadens parter förelagts utredningen om de multinationella företagens roll i de nordiska ländernas ekonomi.

22 Nordiskt tjänstemannautbyte

Under år 1979 har tjänstemannautbyte genomförts i nordisk regi.

Detta nordiska tjänstemannautbyte gäller statliga tjänstemän (och motsvarande), såväl centralt som lokalt anställda i de nordiska länderna. Med tjänstemannautbyte menas att en tjänsteman från ett nordiskt land i utbildningssyfte tjänstgör i ett annat nordiskt land. Syftet är att ge tjänstemän i förvaltningen bättre kännedom om administration, förvaltning och lagstiftning i de andra nordiska länderna.

För budgetåret 1979 avsattes Nkr 250 000 på Nordiska ministerrådets budget för att täcka stipendier och resekostnader m. m. Avsikten var att försöksvis dela ut 4 stipendier i varje nordiskt land under det första året. Stipendiaten behåller sin lön nationellt.

Dessutom utbetalas ett stipendium motsvarande Nkr 3 000 per månad under utbytestiden. Stipendiet är skattefritt och skall täcka merutgifter för bostad och andra extra kostnader.

Utbytestiden får inte överstiga ett år. Någon nedre gräns är inte satt.

Ministerrådet finner att tjänstemannautbytet har fungerat bra under år 1979. De medel som har avsatts härför, har till fullo utnyttjats.

Systemet administreras och koordineras nordiskt av Nordiska ministerrådets sekretariat i Oslo. I varje land finns ett landskoordinerande organ.

23 Informationsverksamheten

Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet har i allt större utsträckning koordinerat sin informationsverksamhet under år 1979. Målet är att ge en enhetlig och övergripande bild av hela det nordiska offentliga samarbetet. De gemensamma insatserna har framför allt gällt tre områden, gemensamma seminarier, distribution och publikationsverksamhet.

Utöver den gemensamma informationsverksamheten med Nordiska rådet bedrivs naturligtvis en omfattande information kring ministerrådets egen verksamhet.

Samarbete på informationsområdet bedrivs även med Föreningarna Nordens Förbund, de nordiska utrikesdepartementens pressavdelningar och informationsansvariga vid departement i de nordiska länderna.